

175 SENA

STATWA TITULARI

175 sena mill-Istatwa Titluari ta' San Pawl fostna - Infakkru u Nsebbhu -

Kan. David Farrugia - Kappillan

Paul Callus, fil-ktieb tiegħu 'Hal Safi' paġna 109 jistqarr li: "... *Diversi parroċċi kienu komplew isebbhu l-festi tagħhom bl-introduzzjoni tal-istatwa titulari. Hal Safi ma qagħadx lura. L-istatwa ta' San Pawl maħduma b'senġha mill-iskultur Żejtuni Xandru Farugia, harġet għall-ewwel darba fl-1840.*" F'paġna 85 jgħid ukoll li: "... *il-Vigarju Kurat Dun Indri Camilleri. Qabel ċeda postu ha sehem fl-ewwel purċissjoni bil-vara li żżanznet fil-festa tal-1840.*" L-informazzjoni dwar id-data kienet ibbażata fuq dak li kiteb l-istoriku Dun Ġużeppe Micallef fil-ktieb tiegħu 'L-Istorja ta' Hal Safi' pp. 74-75.

Biss, meta bdejna l-proċess tar-restawr tal-Istatwa fl-2015 bil-hsieb li tkun lesta għall-anniversarju tal-175 sena f'Hal Safi, Paul Callus stess kien irrimarkali li aktarx din l-informazzjoni kienet żbaljata u f'artiklu li kien kiteb għall-Programm *Każin Banda San Pawl Hal Safi - Festa 2013* li jinsab f'paġni 51-55 u hu intitolat: *'Aġġornament: L-istatwa ta' San Pawl'*, hu jagħmel referenza għal Att Notarili tan-Nutar Massimiliano Troisi Menville miż-Żejtun li kien iltaqa' miegħu waqt xi riċerka, liema Att jixhed għall-ftehim li kien sar bejn Alessandru Farrugia skultur u Giovanni Caruana, Kappillan ta' Hal Safi, fost oħrajn, nhar l-4 ta' Ottubru, 1842 dwar it-twettiq tal-Istatwa ta' San Pawl għal Hal Safi.

Tlabtu jagħmel aktar riċerka, u f'it wara Pawlu reġa' ġie jinfurmani li issa kien sab id-dokument b'mod aktar legġibbli fl-Arkivju Notarili ta' Triq San Kristofru tal-Belt Valletta, u flimkien miegħu sab legġibbli wkoll l-Att Notarili tan-Nutar Felice Camenzuli, ta' nhar is-16 ta' Novembru, 1843 li jivverifika li kien qed isehh l-aħhar pagament għax-xbieha ta' San Pawl Jippriedka. L-opra msemmija, iċċertifikata minn esperti, hekk kif stipluat fl-Att Notarili tan-Nutar Massimiliano Troisi Menville, fol. 467v, kellha tkun "*lesta minn kollox sa nhar il-25 ta' Novembru 1843.*" U hekk jidher li l-ewwel purċissjoni bil-vara kienet fil-festa tal-1844, eżattament nhar il-25 ta' Jannar 1844, fi żmien il-Kappillan Dun Ġwann Caruana, li kien mis-Siġġiewi, u mhux fl-1840.

B'hekk, b'din id-dokumentazzjoni tal-oriġini tal-Istatwa Titulari ta' San Pawl għal Hal Safi issa pjuttost ċara, hsibt li għal dan l-anniversarju li ġie jahbat din is-sena, ikun xieraq li niċċelebrawh b'dan il-mod:

Pellegrinaġġ u Quddiesa fil-Kollegġjata ta' San Pawl tal-Belt Valletta:

- L-Erbgħa 23 ta' Jannar 2019

Fl-Att Notarili tan-Nutar Massimiliano Troisi Menville miż-Żejtun hemm imsemmi li *"l-Imghallem skultur Alessandru Farrugia, iben Ġuzeppi miż-Żejtun, ... (fol. 466r) iwiegħed, u solemnement qed jintrabat versu l-Illustrissimu u Wisq Reverendu Sinjur Dun Ġwann Caruana, kappillan ta' Hal Safi, u wkoll versu Mikiel'Anġ Abdilla, iben Franġisk, mill-imsemmi Hal Safi, prokuratur tal-fondazzjoni mwaqqfa fl-istess knisja mill-kappillan il-mejjet Dun Franġisk Bugeja, ... li għandu jonqox, għall-użu tal-imsemmija Knisja Parrokkjali, **ix-xbieha ta' San Pawl Jippriedka f'injam tal-Punent tal-oghla kwalità, flimkien mal-pedestall tiegħu, bradella, lasti u erba' forcini, biex jingarr f'purcijsjoni, l-istess u (fol. 466v) uniformi għal dak li jinsab fil-Knisja Kollegġjata ta' San Pawl Appostlu tal-Belt Valletta."***

Għaldaqstant kien xieraq li l-ewwel attivitjiet ikunu marbuta mal-Festa Liturgika tal-Konverżjoni tal-qaddis tagħna, f'Jannar, u nibdewhom proprju fil-Kollegġjata ta' San Pawl tal-Belt Valletta biex hemmhekk ingeddu din ir-rabta speċjali msemmija fil-kuntratt. Għalhekk, l-Erbgħa 23 ta' Jannar 2019, kienu diversi l-parruċċani li laqgħu l-istedina u, flimkien mal-Kor 'Sine Macula' li anima ċ-ċelebrazzjoni, morna l-Belt Valletta, eżattament lejn il-Kollegġjata ta' San Pawl, biex nagħmlu quddiesa hemm u nsellmu wkoll ix-xbieha ta' San Pawl, maħduma mill-Gafà, armata fuq il-bradella u l-bankun. Konna numru mdaqqas u bdejna ċ-ċelebrazzjoni bil-kant tal-Innu taċ-Ċentinarju Pawlin minn fejn il-fonti tal-ilma mbierək biex niftakru li l-miġja ta' San Pawl f'pajjiżna ma uritniex biss il-qilla tal-ilmijiet, imma pjuttost laqgħetna mal-ghajn tas-salvazzjoni u hekk sawwabna l-ilma fuq rasna biex niftakru fil-Magħmudija tagħna. B'waqfa quddiem l-istatwa ta' San Pawl ftakarna fid-dawl ta' Kristu u għalhekk id-dawl tal-fidi li bih, b'tant hegga, kien imzejjen dan il-qaddis tagħna u li bħalu aħna msejhin biex inhalluh jiddi f'hajjitna. Fuq l-altar, fejn kien hemm anke r-relikwa tad-driegħ ta' San Pawl, tajna bidu għall-Ewkarsitija, is-saħħa u l-ġid genwin għall-ghixien ta' kull Nisrani. Lejn tmiem il-quddiesa l-Kappillan ipprezenta b'mod ufficijali billi qara l-Atti Notarili marbuta mal-kummissjoni tal-istatwa ta' San Pawl ta' Hal Safi mnaqqxa miż-Żejtuni Alessandru Farrugia, liema atti ġew maqluba mit-Taljan għall-Malti. Min kien prezenti seta' jsejwi permezz tal-fuljetti li tqassmu apposta. Imbagħad, f'isem il-Parroċċa, il-Kappillan ipprezenta kwadru tal-Istatwa ta' San Pawl ta' Hal Safi lill-Arcipriet tal-Kollegġjata, il-Kan. Vincent Borg, fejn waqt li rringrazzja, irreciproka u qassam santi b'tifkira. Fl-aħħar, waqt l-Innijiet Popolari lil San Pawl kemm ta' Hal Safi kif ukoll tal-Belt, u li aħna l-Halsafin tant inkantaw mill-qalb, kellna l-bews tar-relikwa u hadna ritratti tal-okkazjoni.

Quddiesa ta' Jum il-Festa Liturgika, ippreseduta mill-Arcipriet taż-Żejtun:

- Il-Ġimgha 25 ta' Jannar 2019

Nhar il-Jum tal-Festa Liturgika tal-Konverżjoni ta' San Pawl iċċelebrajna kif xieraq b'quddiesa animata mill-orkestra u l-kant tal-Kor 'Sine Macula', ippreseduta minn Dun Nikol Pace, Arcipriet tal-Parroċċa taż-Żejtun - minn fejn kien l-iskultur Xandru Farrugia - u ex-Kappillan ta' Hal Safi (1995-2000). Lejn tmiem din il-quddiesa, il-Kappillan ipprezenta lil Dun Nikol b'inkwatri tal-Istatwa ta' San Pawl ta' Hal Safi f'isem il-Parroċċa. Il-Kappillan ipprezenta wkoll lill-Halsafin il-qafas tal-Bankun ġdid tal-Furċini magħmul mill-injam tal-ġewż għall-Istatwa ta' San Pawl, u spjega kif ser ikompli mixi dan il-proġett.

Bejgħ ta' Inkwatri li juru l-istatwa titolari ta' San Pawl irrestawrata, inkluz il-pedestall, il-bradella u l-bankun.

Fuq inizjattiva tas-Sur Alexis Callus u wara li kkonsultajna lill-*Atelier del Restauro* biex jagħtuna l-pariri tagħhom, ġie mqabbd is-Joseph Borg ta' *Prolab Digital and Film Processing* tal-Imrieħel, biex iwettaq il-hidma relatata mal-fotografija u produzzjoni ta' inkwatri li juru l-istatwa titolari ta' San Pawl irrestawrata, inkluz il-pedestall, il-bradella u l-bankun, irrestawrati wkoll.

Quddiesa li fiha se jiġi pprezentat u inawgurat il-Bankun il-ġdid tal-Furċini

- It-Tnejn 19 t'Awwissu 2019

Wara quddiesa li tagħti bidu għall-ġimgha tal-festa 2019, se jiġi pprezentat u inawgurat il-Bankun il-ġdid tal-Furċini tal-Istatwa ta' San Pawl, mogħti bhala rigal mill-Halsafin sabiex ifakkar il-175 sena mill-miġja tal-istatwa fostna. Dan kien iddisinjat mis-Sur Silvio Pace ta' Hal Qormi b'xebħ mal-bradella u l-bankun iddisinjati u maħdumin minn Emanuele Buhagiar (1876-1962), liema artist kien l-awtur tal-pedestall prezenti li fuqu tistrieħ l-istatwa ta' San Pawl. Id-disinn kien ġie ipprezentat mill-Kappillan fid-diskors tal-gheluq tal-festa tas-sena li għaddiet (2018). Il-qafas tal-injam tal-ġewż tfassal u nhadem mis-Sur Anthony Abdilla flimkien ma' ibnu Edwin bejn Novembru 2018 u Jannar 2019. Filwaqt li l-iskultura tnaqqxet mis-Sur Mario Mangion ta' Hal Qormi f'Ġunju 2019, kemm l-ebbanu - injam ta' lewn iswed - kemm l-interzjar u kemm il-lostru, ġew fdati f'idejn *Mario Vella Restoration* ta' Rahal Ġdid, li kien ha ħsieb il-lostru tal-bradella u l-bankun tal-istatwa fir-restawr li sarilhom bejn Settembru u Novembru 2016. Hu hadem fuqhom bejn il-bidu ta' Lulju u l-bidu ta' Awwissu 2019, sabiex b'hekk mill-bidu tal-ġimgha tal-festa, din l-opra wkoll tibda titgawda mill-Festa u tibqa' tagħti xhieda tal-imhabba tagħna lejn San Pawl u x-xbieha tiegħu tant għażiza għalina.

Nistedinkom għalhekk li tkompli tagħtu sehemkom halli lil dak li tant nġożzu, nibqgħu naraw li nibzġħu għalih u naraw kif naghmlu biex insebbħuh!